

Case-study

Utrecht,
17 februari 2012
Huub Everaert

Vereisten

Praktijkgericht onderzoek (SvO)

- Studenten onderzoeken binnen contouren van het WOSO-kader (2010);
- Een student volgt een specialisatie en de onderzoeksvraag heeft betrekking op zijn of haar specialisme;
- Het onderzoek vindt altijd plaats in de eigen praktijk (klas of school of samenwerkingsverband);
- Het onderzoeksverslag eindigt altijd met concreet toepasbare aanbevelingen in de onderzochte praktijk. Die aanbevelingen vloeien logisch voort uit het onderzoek;
- De typen onderzoeksvragen (beschrijvingsprobleem, verklaringsprobleem en ontwerpprobleem) zijn alle drie toegestaan en studenten werken volgens de regels der kunst. De student is vrij in het kiezen van een onderzoekstrategie.

Klassiek onderzoeksverslag

- Inleiding
- Maatschappelijk relevantie /
Handelingsverlegenheid
- Onderzoeksvraag
- Onderzoeksopzet/methode
- Resultaten
- Interpretieren van gegevens
- Conclusie en discussie

Klassiek onderzoeksproces

- Fase 1: Formuleren van onderzoeksvraag
- Fase 2: Schrijven van onderzoeksplan
- Fase 3: Verwerven van gegevens
- Fase 4: Verwerken van gegevens
- Fase 5: Interpretieren van gegevens
- Fase 6: Rapporteren en methodologische verantwoording

De reflective practitioner van Schön

- “He [the teacher] must do a piece of experimental research, then and there in the classroom” (Schön, 1982; onderlijning H.E.).

Onderzoeksstrategieën

- De wijze waarop het genereren van de gegevens wordt georganiseerd

- De grote onderzoeksstrategieën:
 - **Case-study**
 - Actie-onderzoek
 - Narratief onderzoek
 - Ontwerpgericht onderzoek
 - **Survey**
 - **Experiment**
 - Evaluatieonderzoek

Experiment

		Voormeting		Nameting
		t1		t2
R	Experimentele groep	O_1	X_1	O_2
	Controle groep	O_3	X_2	O_4
		Effect = $[O_2 - O_1] - [O_4 - O_3]$		

Ons feilbaar denken (Kahneman, 2011)

- Systeem 1 is intuïtief, snel, gemakzuchtig en dominant: het leidt tot feilbaar denken.
- Systeem 1 is relatief ongevoelig voor kwaliteit en kwantiteit van onze informatie die indrukken en waarnemingen verzorgt (WYSIATI).
- Systeem 2: Als het moeilijk wordt moeten we onszelf dwingen systeem 2 aan te zetten: analyseren.

Vijf redenen om formeel te meten (Goldacre, 2009)

- We zien patronen waar toeval regeert (*random noise*).
- We zien oorzakelijke verbanden waar er geen zijn.
- We hebben de neiging bevestigende informatie over te waarderen ten koste van ontkennende informatie.
- We pikken vooral bevestigende informatie op.
- Het inschatten van de kwaliteit van nieuwe informatie is vooral gebaseerd op onze eigen al bestaande uitgangspunten (*beliefs*).

De grote drie naast elkaar

- (Quasi)-experimentele opzetten
 - Meerdere, duidelijk van elkaar gescheiden tijdstippen
 - manipuleren van variabele (objectiviteit)
 - gescheiden onderzoeksfasen
- Survey(-enquête)
 - Één tijdstip/periode
 - geen manipulatie
 - gescheiden onderzoeksfasen
- Case-study
 - continu proces
 - manipuleren door subjectieve rol onderzoeker
 - fluïde onderzoeksfasen

Definitie van case-study

- Een casestudie is een intensief (kwalitatief) onderzoek van één geval dat in al zijn complexiteit wordt onderzocht. De nadruk ligt op het proceskarakter van het onderzoeksgeval in de natuurlijke setting waarbij de onderzoeker vaak participatief en explorerend te werk gaat. Deze werkwijze resulteert in het vervlechten van waarnemen en analyse gedurende een langere waarnemingsperiode en leidt tot een gedetailleerde beschrijving van het onderzoeksgeval. Het geval kan bestaan uit een individu, gebeurtenis, organisatie, cultuur of samenleving.

Kenmerken van case-study

- bij één drager van het verschijnsel
- in de natuurlijke omgeving
- over een bepaalde periode (op diverse tijdstippen worden metingen verricht of voor diverse tijdstippen achteraf verzameld);
- waarbij diverse databronnen gebruikt worden (documenten, interviews, participerende observatie)
- waarbij de onderzoeker gericht is op een gedetailleerde beschrijving van tal van variabelen om op die manier verklaringen van processen op het spoor te komen
- deze beschrijvingen en verklaringen worden 'getoetst' aan de beschrijvingen en verklaringen die door de onderzochten zélf worden gegeven

Experiment en case-study

	Voormeting		Nameting
	t1		t2
klassieke opzet	O_1	X_1	O_2
case-study	$O_1 * P * O_2 * P * O_3 * P * O_4$		
actie-onderzoek	$O_1 * P * O_2 * P * X * O_3 * P * X * O_4$		
	O= observatie		
	X= variabele		
	P = persoon/onderzoeker		

Wanneer een case-study?

De onderzoeksvraag!

- Bestuderen van complexe verschijnselen in natuurlijke setting
- Betekenisverlening
- Gebrek aan duidelijk omschreven onderzoeksvraag en/of theoretische issues
- Relatief onontgonnen terrein
- Gebruik van gestandaardiseerde meetinstrumenten slecht toepasbaar is
- Onderzoeksvraag heeft betrekking op uitwisselen van taal

Onderzoeksmethoden die 'passen' bij case-study

- **(Diepte)-interview**
- **Participerende observatie**
- **Focusgroep**
- **Inhoudsanalyse van documenten**

Qualitative Research: An approach to social science research that emphasizes collecting descriptive data in natural settings, uses inductive thinking, and emphasizes understanding the subjects point of view (Bogdan & Biklen, 2003, 261).

Case-study en analyse

- Drie data-verzamelingmethoden: **text**
 - (diepte-)interviews
 - participerende observatie
 - focusgroepen
- Drie analysemethoden
 - grounded theory
 - discours analyse
 - conversatie analyse

Dataverzamelen via (diepte-)interviews

- Interviewing designed to get a rich understanding of the subjects way of thinking. They are usually long [...], less structured than a typical interview and involve the researcher probing into topics that the subjects bring up (Bogdan & Biglan, 2003, 259).

Aandachtspunten bij (diepte-)interview

- Topic list/interview guide/topic lijstje
- Goed voorbereid aan gesprek deelnemen
- Concentratie en flexibel reageren; laten uitspreken, onderwerpen terug laten komen en (later) met elkaar verbinden
- Volgorde van gespreksonderwerpen
- Geïnterviewde op niveau aanspreken

Data verzamelen via participerende-observatie

- An approach to qualitative research where the researcher spends prolonged periods of time in the subject's natural environment, unobtrusively collecting data. The researcher is simultaneously a participant and observer (Bogdan & Biklen, 2003, 261).

Aandachtspunten bij participerende-observatie

- Rol die de onderzoeker op zich neemt (outsiders-insiders)
- Weet men dat men geobserveerd wordt?
- Kent de groep betekenis/bedoeling van onderzoek
- Duur van onderzoek

Dataverzamelen via focusgroepen

- Focused group interview [...] having about a dozen persons engage in an intensive discussion focused on a particular topic (Vogt, 2005,123).

Aandachtspunten bij focusgroepen

- Groep:
 - Voldoende tijd (minimaal 2 uur)
 - Samenstelling groep (6-10) en aantal groepen
 - Deelnemers niet representatief
- Onderzoeker:
 - Hou discussie aan de gang met vragen, iedereen neemt deel
 - Breng verschillen tussen de participanten aan het licht
 - Zorg dat discussie niet verzandt in iets anders

Eigenschappen van de verzamelde data: transcriptie

- Uitgebreide, gedetailleerde en 'rijke' gegevens op voor latere analyses
- Data is talig: *text*
- Transcripties: The Jefferson system

Waarom transcriberen? (1)

- Meer informatie over interview/gesprek dan *sec* gesproken woord
- Citaten makkelijk opzoekbaar om naar te verwijzen
- Tekens/symbolen geven inzicht in verloop gesprek of de woorden die geïnterviewde wel of niet gebruiken
- Begin [en eind] van codeer-systeem

Waarom transcriberen? (2)

- Detail van transcriptie is afhankelijk van onderzoeksdoel en beschikbare bronnen
- Doel van kwalitatief onderzoek is vaak conceptualiseren:
 - bekend zijn met details van de data is de analytische kracht van kwalitatief onderzoek: dat kan eigenlijk alleen als men zelf de transcripties maakt

Data-analyse

Grounded Theory

- A specific procedure, [...], in which the researcher collects data and does analysis at the same time. Also used in a more general way to refer to to any theory developed inductively using qualitative data (Bogdan & Biklem, 2003, 259).

Sleutelstappen in Grounded Theory

- Continu vergelijken
- Nauwgezet regels/zinnen/teksten coderen en benoemen
- Categoriseren
- Memo-writing
- Theoretical sampling
- Literatuur is niet altijd vertrekpunt

Evaluëren van kwaliteit in case-study's

- Vaak geen betrouwbaarheid of validiteit zoals in kwantitatief onderzoek:
verschillende vensters op de realiteit
- Validiteit in kwalitatief onderzoek
 - herkent de participant zich in het rapport
 - is verslag open voor evaluatie
 - rol van afwijkende cases
 - coherentie met eerdere discours studies

Kwaliteitscriteria voor de beginner/student

- (Zelf)Scholing in kwalitatieve methoden?
- Identificeer de kwalitatieve methode
- Kunt u goed interviewen of gesprekken leiden?
- Zelf transcripties gemaakt van *text*? Met juiste detail?
- Welk deel van data is gecodeerd en gecategoriseerd?
- Lezen, lezen en herlezen van de data, verfijning van categorieën
- Ga na welk deel van data past in analyse, welk deel niet
- Wat hebben de gebruikte methoden extra gebracht?
- **Slecht kwantitatief onderzoek, dus noem ik het ...**

Wetenschappelijk onderzoek

- Op basis van waarnemingen probeert men ware en algemene uitspraken te doen over de werkelijkheid
 - Onderzoeksvraag (probleemstelling)
 - **Systematiek en structuur**
 - Objectiviteit/onafhankelijkheid van persoon
 - Openbaarheid
 - **controleerbaarheid**
 - **herhaalbaarheid**

Moeilijkheden en Mogelijkheden bij dataverwerking

- *Text*: rijke en krachtige citaten van de betrokkenen
 - displays van Miles en Huberman (1994)
- Procesmatige karakter
 - notes (Schatzman & Strauss, 1973)
- Data afkomstige uit verschillende dataverzamelingmethoden of bronnen
 - triangulatie (Denzin, 1970)

Triangulation

(Denzin, 1970)

- Het toepassen van meerdere dataverzamelingmethoden binnen een onderzoek
 - Begripsvaliditeit verhogen

- Het toepassen van meerdere binnen een onderzoek

Display en displays

Miles en Huberman (1994)

- Een display (matrix of netwerk) is een georganiseerde, meer geabstraheerde weergave van gegevens.
- Beslissen welke variabelen in de rijen en de kolommen worden opgenomen als ook het bepalen van de celinhoud is in essentie een analytische activiteit.
- Veel en verschillende displays is het devies: systematiek en structuur.

Voorbeeld 1, display uit Van Peet en Everaert (2011)

Tabel 11.7 Filter de vierde SBL-competentie eruit

geslacht leerling	IDtekst	tekst	SBL4	SBL
meisje	L1001_4	Een verhaal, nou twee verhalen, over een strenge leraar en een populaire leraar.	1	
meisje	L1001_6	De strenge leraar.	1	
meisje	L1001_15	Nou, de strenge leraar gaat vooral, om nou hij is streng, dat zag je ook in het eerste stukje, maar de strenge leraar kan meestal, dat hoeft niet altijd zo te zijn, maar meestal kunnen ze dan ook beter problemen oplossen.	1	
meisje	L1002_20	Uh, dat ze wel een beetje orde kunnen houden en dat ze wel een beetje niet te grappig, ja uh dat ze het wel ja een beetje kunnen, de klas	1	
meisje	S2003_9	(schrijft op) Hij is streng. Oke. Waarom vind je dat goed?		
meisje	L2003_10	Dan is het wat rustig.	1	
meisje	L6001_22	Ik heb ook opgeschreven dat je een beetje streng moet zijn. Want je kan wel waarschuwingen blijven geven. Maar als je blijft waarschuwen dan heb je er eigenlijk nog niks aan. Dan moet je de kinderen wel echt naar de gang sturen of ze moeten even nablijven. Want anders wordt het nog niks.	1	
meisje	L6002_8	Ja. Soms boos worden.	1	
jongen	L6003_30	Eehm een beetje streng.	1	
jongen	L6003_34	Een beetje straf geven ook.	1	

Voorbeeld 2, display uit Van Peet en Everaert (2011)

Tabel 11.10 Code *Contact* wordt verfijnd met nieuwe kolommen of codes

RESP_ID	GeenContact	Contact	TijdstipOngelege	VerwijtSchoc	EnkelHunKindTelt	antwoord.1	antwoord.2
1	1	1				Probleem van haar	Ik haar zoon wel
5		1	1	1		Veel langs komen,	hij met zijn dure
16		1			1	Komt vaak oneindig,	ik weet dat haar
18		1	1		1	Een ouder die veel	ik haar dochter niet
24		1	1	1	1	Brengt het kind in de	ze het kind als een
28		1	1			Ouders schreeuwen	Het altijd op een
30		1	1			Binnenkomen op	het gewoon stoort.
41		1			1	Haar kind is	ik 25 jaar ervaring
53		1	1		1	Moeder zit zelf in het	
55		1	1		1	Herhaaldelijk over	het verstorend is
57		1			1	Veel langdurige	ik na 10 minuten
87		1	1			Een vader die wat	het met tijd kost die
91		1		1		Bijv. moeder belt op	het telefoongesprek.
96		1	1		1	Ouder komt elke dag	Ze een negatieve
97	1	1	1	1		Heeft kritiek op alles	deze ouders nooit te
101		1	1	1		Lang op school	ik niet bij deze oude
161		1	1		1	Ouder komt	Je niet tot ze
162		1			1	Moeder van tweeling	Ze heel

Notes

(Schatzman & Strauss, 1973)

- *Observational notes [ON]*
 - Verklaringen omtrent datgene de onderzoeker daadwerkelijk heeft gezien en gehoord. Ze bevatten zo min mogelijk interpretatie en/of duiding. Een ON heeft betrekking op wie, wat, wanneer, waar en hoe van een gedraging.
- *Theoretical notes [TN]*
 - Theoretische notities verwoorden bewuste en gecontroleerde pogingen van de onderzoeker om de ON te duiden en van betekenis te voorzien. Kortom, interpretaties, gevolgtrekkingen, werkhypothesen, categorieën en codes.
- *Methodological notes [MN]*
 - Dit zijn opmerkingen over de staat van het onderzoeksproces zelf. Het kan gaan over de nog af te leggen stappen in het onderzoek, kritiek op het eigen onderzoeksmatig handelen, mogelijke vertekeningen in de verzamelde gegevens, etcetera.

Voorbeeld notes uit Van Peet en Everaert (2011)

Tabel 11.12 Fictief voorbeeld van gebruik van identificatiecodes, tekstuele codes en het notitiesysteem Schatzman en Strauss bij het verwerken van een focusgroepsgesprek

D	E	F	G
Identificatiecode	Tekst [ON]	Code	Notitie
F1_school3_mei2011_V_1	Uit de enquête zijn een aantal resultaten naar voren gekomen.	resultaten enquête	[TN] Collega's herkennen resultaten van kinderen niet die uit leerlingvolgsysteem komen.
F1_school3_mei2011_A_5	Ja dat lijkt logisch, want dan rollen er heel vaak extreme scores uit, die niet passen bij het beeld dat je van een kind hebt.	extreme score	[TN] Enkelvoudige score bewust 'fout' gescoord om herkenbaar beeld te krijgen?
F1_school3_mei2011_A_7	Vaak heb je dan het gevoel dat er geen antwoord bij zit dat je zou willen geven.	situatie	[TN] Nadeel is dat volgsysteem geen rekening houdt met situatie waarin kind zich bevindt.
F1_school3_mei2011_A_14	Wij hebben toch onze eigen norm, het is belangrijker dat wij het er met elkaar over eens zijn wat we van kinderen verwachten in welke situatie.	eigen norm	[MN] Jammer. Verschil tussen normering volgens leerlingvolgsysteem en eigen norm niet goed uitgevraagd. Neem mee in volgend interview.
F1_school3_mei2011_V_35	Ik zou voor we verder gaan eigenlijk wel willen horen hoe jullie tegenover de thema's staan.	thema	[MN] Gemiste kans. Discussie te vroeg afgekapt. In volgende interviews op terugkomen.

Case-study's in Excel

- In werkbladen wordt de text gecodeerd: open en axiaal
- We kunnen ook verschillende dataverzamelingmethoden meenemen
- We kunnen datums en onderzoeksproces weergeven: logboek in combinatie met notes
- Combineer de data via displays

Klassiek onderzoeksproces

- Fase 1: Formuleren van onderzoeksvraag
- Fase 2: Schrijven van onderzoeksplan
- Fase 3: Verwerven van gegevens
- Fase 4: Verwerken van gegevens
- Fase 5: Interpreteren van gegevens
- Fase 6: Rapporteren en methodologische verantwoording

Klassiek onderzoeksverslag

- Inleiding
- Maatschappelijk relevantie /
Handelingsverlegenheid
- Onderzoeksvraag
- Onderzoeksopzet/methode
- Resultaten
- Interpretieren van gegevens
- Conclusie en discussie